

Lieta C-920/19

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2019. gada 16. decembris

Iesniedzējtiesa:

Landesverwaltungsgericht Steiermark (Austrija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2019. gada 6. decembris

Prasītāji:

Fluctus s.r.o.

Fluentum s.r.o.

KI

Atbildētāja iestāde:

Landespolizeidirektion Steiermark

Pamatlietas priekšmets

Sods par nelikumīgu azartspēļu automātu izmantošanu (iejaukšanās valsts azartspēļu monopolā)

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Austrijas azartspēļu monopola saderība ar LESD 56. pantu, ņemot vērā licences turētāju agresīvo reklāmas praksi

Prejudiciālie jautājumi

1. Vai LESD 56. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka, vērtējot nepieļaujamo licences turētāja reklāmas praksi, ko Tiesa ir formulējusi pastāvīgajā judikatūrā

valsts azartspēļu monopola gadījumā, ir nozīme tam, vai nozīmīgajā laikposmā azartspēļu tirgus kopumā faktiski ir audzis, vai arī pietiek jau ar to, ka reklāmas mērķis ir stimulēt aktīvu dalību azartspēlēs, piemēram, padarot tās par ikdienišķu parādību, radot tām pozitīvu tēlu saistībā ar to, ka gūtie ieņēmumi tiek atvēlēti vispārēju interešu pasākumiem, vai vairojot azartspēļu pievilcību ar reklāmas paziņojumiem, kas piesaista uzmanību, solot ievērojamus laimestus?

2. Vai LESD 56. pants ir arī jāinterpretē tādējādi, ka monopoluzņēmuma reklāmas prakse, ja tāda pastāv, katrā ziņā padara neiespējamu monopola režīma saskaņotību vai attiecīgu reklāmas darbību gadījumā, ko veic privāti pakalpojumu sniedzēji no monopoluzņēmuma puses, var arī stimulēt aktīvu dalību azartspēlēs, piemēram, padarot tās par ikdienišķu parādību, radot tām pozitīvu tēlu saistībā ar to, ka gūtie ieņēmumi tiek atvēlēti vispārēju interešu pasākumiem, vai vairojot azartspēļu pievilcību ar reklāmas paziņojumiem, kas piesaista uzmanību, solot ievērojamus laimestus?

3. Vai valsts tiesai, kurai savas kompetences ietvaros ir jāpiemēro LESD 56. pants, pēc savas iniciatīvas ir jānodrošina šo normu pilnīga efektivitāte, nepiemērojot jebkuru valsts tiesību normu, kura šīs tiesas skatījumā ir pretrunā minētajām normām, pat ja konstitucionālā kārtībā ir apstiprināta tās atbilstība ES tiesībām?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

LESD 56. pants

Atbilstošās valsts tiesību normas

Bundesgesetz vom 28. November 1989 zur Regelung des Glücksspielwesens [1989. gada 28. novembra Federālais azartspēļu likums] (*Glücksspielgesetz* (Azartspēļu likums), turpmāk tekstā – “*GSpG*”), *BGBI.* Nr. 620/1989, 2., 3., 4., 14., 17., 21., 24., 50., 52., 53., 54., 56. pants

Atbilstošā judikatūra

Spridumi, 2014. gada 30. aprīlis, *Pfleger*, C-390/12, 2003. gada 6. novembris, *Gambelli*, C-243/01, 2010. gada 8. septembris, *Carmen Media*, C-46/08, 2011. gada 15. septembris, *Dickinger/Ömer*, C-347/09, 2010. gada 3. jūnijs, *Ladbroke's*, C-258/08, 2010. gada 8. septembris, *Stoß u.c.*, C-316/07, C-358/07 līdz C-360/07, C-409/07 un C-410/07, 2011. gada 30. jūnijs, *Zeturf*, C-212/08, 2013. gada 24. janvāris, *Stanleybet u.c.*, C-186/11 un C-209/11, 2000. gada 11. janvāris, *Kreil*, C-285/98, 1999. gada 29. aprīlis, *Ciola*, C-224/97, 2017. gada 14. jūnijs, *Online Games u.c.*, C-685/15, 2005. gada 21. jūlijs, *Coname*, C-231/03, 2005. gada 13. oktobris, *Parking Brixen*, C-458/03, 2013. gada 14. novembris, *Belgacom*, C-221/12, 2016. gada 30. jūnijs, *Admiral Casinos &*

Entertainment AG, C-464/15, 1984. gada 10. aprīlis, *von Colson* un *Kamann*, 14/83, kā arī 1991. gada 27. jūnijs, *Mecanarte*, C-348/89

Īss pamatlīstas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 Veicot administratīvās pārbaudes uzņēmumu spēļu zālēs, tika uzlikts pagaidu arests tajās atrastajiem un uzstādītajiem spēļu automātiem, par kuriem saskaņā ar Azartspēļu likumu (“*GSpG*”) nebija saņemta vajadzīgā administratīvā atļauja (“*licence*”). Kompetentās iestādes ar lēmumu apstiprināja pagaidu arestus, kā arī uzsāka administratīvā soda procesus, un atbildīgajām personām, proti, automātu īpašniekiem, spēļu zāļu pārvaldniekiem, apkalpojošajam personālam u.c. ar lēmumiem par soda naudas piemērošanu uzlika naudas sodus.
- 2 Šajā gadījumā 2016. gada 19. oktobrī bārā Grācā [*Graz*] saskaņā ar *GSpG* tika veikta pārbaude. Tika konstatēti astoņi automāti, par kuriem bija aizdomas par *GSpG* normu pārkāpumu. Šie automāti bija ieslēgti un darboties spējīgi, un spēlētāji tos daļēji arī izmantoja. Automātiem (pārkāpuma priekšmeti), par kuriem tika noskaidrots, ka to īpašnieks ir *Fluentum s.r.o.* un turētājs *Fluctus s.r.o.*, tika uzlikts pagaidu arests. Iesniegums tika iesniegts kompetentajai iestādei, proti, *Landespolizeidirektion Steiermark* [Štīrijas federālās zemes Policijas pārvalde]. Pēc tam attiecībā uz *Fluctus s.r.o.* 2016. gada 23. novembrī tika pieņemts konfiskācijas lēmums, pamatojoties uz to, ka tā tika atzīta par automātu turētāju. 2016. gada 12. decembrī *Fluentum s.r.o.* tika izsniegts identisks konfiskācijas lēmums, turklāt šī sabiedrība tika uzskatīta par azartspēļu organizatoru. Par minētajiem lēmumiem tika celtas prasības *Landesverwaltungsgericht Steiermark* [Štīrijas federālās zemes Administratīvajā tiesā].
- 3 Pēc tam tika uzsākti administratīvā soda procesi. Štīrijas federālās zemes Policijas pārvalde (*Landespolizeidirektion Steiermark*) kā kompetentā par soda piemērošanu atbildīgā iestāde uzskatīja, ka KI ir sabiedrību *Fluctus s.r.o.* un *Fluentum s.r.o.* komeredirektors atbilstoši komercietībām. Tādēļ tika ierosināti atsevišķi kriminālprocesi pret KI kā azartspēļu organizētāju un uzņēmēju, un prasītājiem tika piemēroti naudas sodi kopumā 480 000 EUR apmērā. Kā tiesāšanās izdevumi kopumā tika pieprasīti 48 000 EUR. Precīzāk, ar Štīrijas federālās zemes Policijas pārvaldes 2018. gada 22. janvāra lēmumu par soda naudas uzlikšanu par katru azartspēļu automātu tika uzlikts naudas sods 30 000 EUR (kopā 240 000 EUR) apmērā, kā arī nesamaksāšanas gadījumā tika noteikta naudas soda aizstāšana ar brīvības atņemšanu uz attiecīgi 7 dienām, un ar Štīrijas federālās zemes Policijas pārvaldes 2018. gada 29. janvāra lēmumu par soda naudas uzlikšanu arī tika uzlikts naudas sods 30 000 EUR apmērā par katru azartspēļu automātu (kopā 240 000 EUR), kā arī nesamaksāšanas gadījumā tika noteikta naudas soda aizstāšana ar brīvības atņemšanu uz attiecīgi 7 dienām. Par abiem lēmumiem par soda naudas uzlikšanu tika celta prasība *Landesverwaltungsgericht Steiermark*.

- 4 LESD 56. un nākamajos pantos prasītais pārrobežu elements pamatlietā pastāv tiktāl, ciktāl tajā ir iesaistīta sabiedrība ar ierobežotu atbildību, kas reģistrēta citā Eiropas Savienības dalībvalstī (Bratislava, Slovākija).

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 5 *Landesverwaltungsgericht Steiermark* pastāv šaubas par licenču turētāju (monopoluzņēmumu) reklāmas prakses atbilstību Savienības tiesībām (LESD 56. pants).
- 6 Juridiskās prasības attiecībā uz azartspēļu reklāmu Austrijas Azartspēļu likumā (*GSpG*) ir formulētas tikai ļoti neskaidri. Loterijas atļauju turētājiem saskaņā ar *GSpG* 17. panta 7. punktu ir jā rūpējas par vispārēju plašsaziņas līdzekļu atbalstu. Turpretim kazino īpašniekiem reklamēšanas pienākuma nav. Stingrs ierobežojums attiecībā uz azartspēļu reklāmas saturu pašlaik ir noteikts tikai *GSpG* 56. panta 1. punktā. Saskaņā ar to licenču un atļauju turētājiem savās reklāmas darbībās ir “jārīkojas atbildīgi”. Lai šis atbildības kritērijs tiktu ievērots, ir paredzēta vienīgi uzraudzības iespēja, turpretim saskaņā ar *Bundesgesetz gegen den unlauteren Wettbewerb* [Federālais likums par cīņu pret negodīgu konkurenci] (turpmāk tekstā – “*UWG*”) 1. un nākamajiem pantiem nepārprotami ir izslēgta iespēja celt prasību.
- 7 Austrijas tiesas daudzos administratīvos procesos un civilprocesos ir pārbaudījušas un apstiprinājušas vai nav apšaubījušas Austrijas Azartspēļu likuma saderību ar spēkā esošajām Savienības tiesībām, kā arī federālo zemju administratīvo tiesu nostāju. Ar 2016. gada spriedumiem visas trīs Austrijas augstākās tiesas – *Verwaltungsgerichtshof* [Augstākā administratīvā tiesa] (turpmāk tekstā – “*VwGH*”), *Verfassungsgerichtshof* [Konstitucionālā tiesa] (turpmāk tekstā – “*VfGH*”), kā arī *Oberster Gerichtshof* [Augstākā tiesa] (turpmāk tekstā – “*OGH*”) ir apstiprinājušas, ka Austrijas azartspēļu monopols atbilst Savienības tiesībām (skat. tālāk 21., 23. punktu). Kopš tā laika atbilstoši šiem vadošajiem spriedumiem ir pieņemti vairāki turpmāki spriedumi.
- 8 Saskaņā ar LESD 56. pantu Austrijas azartspēļu monopols pēc būtības ir pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojums. Tādēļ tas ir saderīgs ar Savienības tiesībām tikai tad, ja pastāv kāds no Līgumos vai Tiesas judikatūrā noteiktajiem pamatojuma veidiem (primārs vispārējo interešu apsvērumš) (skat. Tiesas spriedumu, C-390/12, *Pfleger*, 38. un nākamie punkti). Azartspēļu darbību ierobežošanai kā primāri vispārējo interešu apsvērumi var būt it īpaši patērētāju aizsardzība, krāpšanas un pilsoņu pamudināšanas uz pārmērīgiem izdevumiem saistībā ar azartspēlēm novēršana (skat. Tiesas spriedumu, C-243/01, *Gambelli*, 65. un nākamie punkti; C-46/08, *Carmen Media*, 55. punkts). Tomēr tikai šādu mērķu apgalvošana nav pietiekama, lai pamatotu jebkādu tiesisko regulējumu. Ja pastāv atzīstams mērķis attiecīgās pamatbrīvības ierobežošanai, ir jāpārbauda, vai ir ievērots samērīguma princips.

- 9 Tiesa ir noteikusi, ka azartspēļu monopola atbilstība Savienības tiesībām ir atkarīga ne tikai no likumdevēja mērķiem, bet arī no faktiskās tiesību normu iedarbības (skat. spriedumu, C-347/09, *Dickinger/Ömer*, 65. punkts). No tā izriet, ka arī reklāmas pasākumu kontekstā, vērtējot atbilstību Savienības tiesībām, ir jāņem vērā ne tikai tiesību normu saturs, šajā gadījumā it īpaši *GSpG* 56. panta 1. punkts, saskaņā ar kuru licenču un atļauju turētājiem savās reklāmas darbībās ir jārikojas atbildīgi, bet svarīga ir arī šo tiesību normu faktiskā iedarbība.
- 10 Novērtējot azartspēļu monopola atbilstību, liela nozīme ir valsts tiesiskā regulējuma saskaņotībai (Tiesas spriedumi, C-243/01, *Gambelli*, 65. un nākamie punkti; C-390/12, *Pfleger*, 56. punkts). Gadījumā, ja atbilstība tiek apstiprināta, pēc tam ir jānovērtē vajadzība (nepieciešamība) un, attiecīgā gadījumā, vēl pēc tam arī ierobežojuma piemērotība. Saskaņā ar Tiesas judikatūru valsts tiesiskais regulējums nav saderīgs ar Savienības tiesībām, ja šā tiesiskā regulējuma patiesais mērķis nav spēlētāju aizsardzība vai cīņa pret noziedzību un tas reāli neatbilst rūpēm saskaņoti un sistemātiski samazināt azartspēļu iespējas vai apkarot ar šīm azartspēlēm saistīto noziedzību (spriedums, C-390/12, *Pfleger*, 56. punkts). Ar saskaņotības prasību ir saistītas arī prasības, kas attiecas uz monopoluzņēmuma īpašnieka vai licences turētāja reklāmu un ko Tiesa ir precizējusi vairākos nolēmumos (skat. iepriekš “Atbilstošā judikatūrā” minētos spriedumus lietā *Ladbroke, Stoß, Zeturf, Dickinger/Ömer* un *Stanleybet*). Iesniedzējtiesa no tā secina, ka valsts likumdevējam ir jāregulē un jāuzrauga arī monopoluzņēmuma reklāmas pasākumi. Daļā tiesību doktrīnas, arī saistībā ar licenču turētāju *Österreichische Lotterien* un *Casinos Austria AG* veikto reklāmu, tiek apstrīdēts, ka reklāmā tiek ievērots nepieciešamais atbildīgas rīcības kritērijs. Tiek kritizēta ekskluzivitāte, kas paredzēta galvenokārt privātam pakalpojumu sniedzējam, kurš – ja tas vispār notiek – tiek kontrolēts tikai virspusēji un, galvenokārt attiecībā uz piedāvājuma paplašināšanu un agresīvu reklāmu, netiek ierobežots ar uzraudzības noteikumiem, kas esot pretrunā Savienības tiesībām.
- 11 *Landesverwaltungsgericht Steiermark* ieskatā ir jāpieņem, ka nav izpildītas Tiesas noteiktās prasības attiecībā uz azartspēļu monopola pieļaujamību, ņemot vērā Austrijas tiesisko situāciju (saskaņotība), no vienas puses, un komercdarbības politiku, ko veic vienīgais izložu licences turētājs (ekstensīva reklāmas prakse), no otras puses. Var uzskatīt, ka ar licences turētāja agresīvo reklāmas politiku tiek pārsniegtas robežas, ko Tiesa ir noteikusi spriedumos lietās *Carmen Media, Stoß*, kā arī *Dickinger* un *Ömer*, tādējādi jau tikai šī iemesla dēļ Austrijas azartspēļu monopols, ieskaitot ar to saistīto tiesisko regulējumu, vairs nav piemērojams pakalpojumu sniegšanas brīvības izmantotājam, kādi ir prasītāji. Šo vērtējumu apstiprina visa tiesību doktrīna.
- 12 Ekspansīvā politika, ko monopoluzņēmums veic ar intensīviem reklāmas izdevumiem, ir pretrunā Tiesas prasītajai patērētāju aizsardzībai pret pamudināšanu uz pārmērīgiem tēriņiem saistībā ar azartspēlēm. Praksē Tiesas noteiktie reklāmas ierobežojumi netiek ievēroti. Licences turētāju *Österreichische Lotterien GmbH* un *Casinos Austria AG* tirgus politika ir atbilstīga visiem Tiesas noteiktajiem kritērijiem, kādi tieši nedrīkst būt raksturīgi monopoluzņēmuma

rīcībai tirgū – tādad, monopoluzņēmuma reklāma stimulē aktīvu dalību azartspēlēs, rada pozitīvu tēlu azartspēlēm kā tādām, sola ievērojamus laimestus, mudina uz azartspēlēm jaunas mērķauditorijas un nepārtraukti tiek paplašināta satura ziņā.

- 13 Iesniedzējtiesa min daudzus piemērus intensīvām reklāmas darbībām šajās piecās kategorijās, piemēram, ikgadēji reklāmas izdevumi aptuveni 40 miljonu EUR apmērā, plašas auditorijas sasniegums, izmantojot kampaņas publiskajā telpā un televīzijā, tādu pamudinājumu uz spēlēm izmantošana kā priekšrocības, lai līdz šim mazāk uz azartspēlēm vērstas mērķauditorijas, piemēram, sievietes un jauniešus, pievērstu azartspēlēm, reklāma ar ārkārtīgi augstiem laimestiem – miljonu vērtībā, kas būtu viegli iegūstami, pozitīvas ietekmes piedēvēšana azartspēlēm (sabiedrisku pasākumu un sabiedrisku pakalpojumu veicināšana, vilinājums, izmantojot reklāmu, ar azartspēlēm saistīt tādas vērtības kā laime, slava, reputācija, pašapziņa utt. un pat fiziska pievilcība), pieejas azartspēlēm atvieglošana (izložu vietu skaita palielināšana, pieejamība tīmeklī vai mobilajās ierīcēs, azartspēļu kuponu izplatīšana u.c.).
- 14 Pašlaik notiekošā monopoluzņēmuma satura piedāvājuma paplašināšana ir izskaidrojama tikai no monetāra skatpunkta, nevis ar spēlēšanas tieksmes mērenu izplatīšanu. Ir acīmredzams, ka ir radies juceklis starp interesēm, kas pastāv Finanšu ministrijai kā tiešajai finansiālā labuma guvējai no azartspēļu piedāvājuma paplašināšanas un cenu palielināšanas. No vienas puses, Austrijas Republikai pašai netieši pieder *Casinos Austria AG* un *Österreichische Lotterien GmbH* daļas, no otras puses, finanšu ministram ir jāveic licenču turētāju visaptverošas uzraudzības funkcija un konfliktā ar citiem konkurentiem Austrijas azartspēļu tirgū licences ir jāizsniedz pārredzamā un pārbaudāmā veidā. Šī spriedze neizbēgami ļoti ietekmē tiesību aktus azartspēļu jomā un arī praksē tā izpaužas kā licenču turētāju uzraudzības pienākumu nepietiekama pildīšana.
- 15 Atsaucoties uz *Landesgericht Linz* [Lincas apgabaltiesas] 2014. gadā pasludināto spriedumu, ir konstatēts, ka vienīgo azartspēļu licenču turētāju (*Österreichische Lotterien GmbH* un *Casinos Austria AG*) visa reklāma nebija mērena un orientēta tikai uz to, lai novirzītu patērētājus uz kontrolētiem spēļu tīkliem (ko pārvalda monopoluzņēmumi) un lai tādējādi ierobežotu atkarību no azartspēlēm un ar to saistītās noziedzīgās darbības (kuru esamība lielā mērā nevarēja tikt konstatēta), bet drīzāk runa ir par ekspansīvu, uz izaugsmi orientētu reklāmu, lai veicinātu azartspēles un stimulētu aktīvu dalību, padarot tās par ikdienišķu parādību, radot tām pozitīvu tēlu, vairojot azartspēļu pievilcību un solot vilinošus laimestus. *Landesverwaltungsgericht Vorarlberg* [Forarlbergas federālās zemes Administratīvā tiesa] arī uzskata, ka šie reklāmas pasākumi nav mēreni un neietver vienīgi to, kas nepieciešams. Arī *Oberster Gerichtshof* vairākos spriedumos ir skaidri norādījusi par azartspēļu monopola neatbilstību Savienības tiesībām.
- 16 Ne tikai monopoluzņēmumu reklāmas darbības nav nedz mērenas, nedz ierobežotas un netiek efektīvi uzraudzītas, bet tas attiecas uz lielu skaitu trešo

- uzņēmumu, kuri piedāvā azartspēles Austrijā; tā tas ir it īpaši tiešsaistes jomā, turklāt vairumā gadījumu šīs reklāmas ir ievietojuši uzņēmumi, kuri Austrijā nav saņēmuši licenci loteriju organizēšanai. Nav skaidri iemesli, kāpēc Finanšu ministrija neīsteno *GSpG* nostiprināto reklāmas aizliegumu attiecībā uz azartspēlēm, par kurām nav saņemta licence. Acīmredzami tam katrā ziņā nav nekādas saistības ar saskaņotu azartspēļu politiku vai spēlētāju aizsardzību.
- 17 Rezultātā reklāma nav paredzēta tikai patērētāju novirzīšanai uz kontrolētajiem spēlētāju tīkliem, bet gan tās mērķis ir it īpaši stimulēt to personu aktīvu dalību azartspēlēs, kuras līdz šim vienkārši tāpat nebija gatavas spēlēt azartspēles. Tādējādi minētās Tiesas judikatūras kontekstā tā nav mērena reklāma. Šajā ainā iekļaujas apstākļi, ka *GSpG* 56. panta 1. punktā nav paredzēts pārbaudīt Savienības tiesībās prasīto kritēriju attiecībā uz reklāmas darbībām, izmantojot prasības tiesā, ko var celt konkurenti vai apvienības, kurām saskaņā ar *UWG* ir tiesības celt šādas prasības. Tādējādi azartspēļu monopolam nav pamatojuma, kāds tiek prasīts Savienības tiesībās.
 - 18 Atbildēm uz uzdotajiem jautājumiem ir būtiska nozīme šajā tiesvedībā, jo divas Austrijas augstākās tiesas (*VfGH* un *VwGH*) uzskata, ka *GSpG* atbilst Savienības tiesībām, un, veicot vienreizēju pārbaudi, ir pieņēmušas vadošo spriedumu (skat. tālāk 21. un 23. punktu), kas kopš tā brīža, vismaz augstāko tiesu ieskatā, ir saistošs visām citām tiesām. Ja sekotu šādam uzskatam, nākotnē nebūtu iespējams pārbaudīt *GSpG* noteiktā regulējuma atbilstību Savienības tiesībām. Turklāt šī prakse, ko nepieļauj Savienības tiesības, ir arī tieši pretrunā Tiesas judikatūrai (spriedumi, C-285/98, *Kreil*; C-224/97, *Ciola*; C-685/15, *Online Games*).
 - 19 Prasītāji darbojas pakalpojumu sniegšanas brīvības aizsardzības jomā. Saskaņā ar šajā ziņā piemērojamo tiesību normu LESD 56. pantā, kas attiecas uz ikvienu dalībvalsts iestādi, iestādēm ir aizliegts ierobežot pakalpojumu sniegšanas brīvību. Tiesības uz pakalpojumu sniegšanas brīvību ir piemērojamas tieši, t.i., to piemērojamībai nav nepieciešams Austrijas valsts iestāžu nedz administratīvs, nedz tiesas apstiprinājums. Iepriekš minētā LESD 56. pantā noteiktais aizliegums ir pārāks par valsts tiesībām, tostarp pārāks par valsts konstitucionālajām tiesībām. Tādēļ valsts konstitucionālā tiesa nevar ietekmēt pamatbrīvības. Ikvienai valsts iestādei LESD 56. pants ir jāpiemēro prioritāri jebkuram valsts ierobežojumam neatkarīgi no šī ierobežojuma juridiskā statusa. Jebkurš valsts ierobežojums, pat ja tam ir konstitucionāls statuss, vai tas ir iekļauts lēmumā un/vai spriedumā, kas ir galīgs un tiesu apstiprināts, un kurš pēc tam ir pretrunā augstāka juridiska spēka tiesību normai LESD 56. pantā, nedrīkst tikt piemērots. Tiesa jau 1999. gada spriedumā lietā *Ciola* (C-224/97, minēti tiek 24.–34. punkts) attiecībā uz Austriju ir precizējusi, ka tiesību akti un/vai iestāžu pasākumi, kas ir pretrunā Savienības tiesībām, pat ja tie ir galīgi, nedrīkst nelabvēlīgi ietekmēt Savienības pilsoņus. Drīzāk valsts iestādēm būtu jāievēro Savienības tiesības, kurām ir augstāks juridiskais spēks.
 - 20 Attiecīgais lēmums par soda naudas uzlikšanu ir pretrunā prioritārajām Savienības tiesībām. Tas ir balstīts uz Austrijas Azartspēļu likumu, ar ko tiek ierobežota

pakalpojumu sniegšanas brīvība. Tiesvedības laikā netika sniegts teorētisks, uz primārajām vispārējo interešu prasībām balstīts iespējams pamatojums pakalpojumu sniegšanas brīvības pārkāpumam, kura pamatā ir lēmums, kas ir balstīts uz Savienības tiesībām pretrunā esošo Azartspēļu likumu. Lai pamatotu Austrijas monopola leģitimācijas trūkumu, ir pietiekami norādīt uz Tiesas spriedumu lietā *Pfleger* (C-390/12). Austrijas Azartspēļu likumā noteiktie ierobežojumi, ņemot vērā “konkrētos piemērošanas noteikumus”, ir pretrunā Savienības tiesībām. Pretējo Austrijas Republika pat nemēģina apgalvot, lai gan pierādīšanas pienākums ir valstij (skat. spriedumu, C-685/15, *Online Games*).

- 21 Neviens nevar atsaukties uz *Verwaltungsgerichtshof* spriedumiem, kas ir pretrunā Savienības tiesībām, kā, piemēram, it īpaši uz 2016. gada 16. marta vadošo spriedumu lietā 2015/17/0022. Kļūdaini *VwGH* spriedumi nepārmāc Savienības tiesības un neatbrīvo pārvaldi no pienākuma ievērot prioritārās Savienības tiesības. Tiesa lietā *Pfleger* (C-390/12, minēti tiek 53.–55. punkts) ir ievērojusi savu pastāvīgo judikatūru, saskaņā ar kuru Austrijas monopols saskaņā ar Savienības tiesībām nevar tikt attaisnots, pamatojoties uz Austrijā pastāvošo faktisko situāciju. Valsts iestādes nav varējušas pierādīt, ka noziedzība vai spēļu atkarība faktiski ir problēma, kas pamatotu monopolu.
- 22 Tāpat tas ir šajā gadījumā. Kompetentās iestādes nav pierādījušas, ka noziedzība un/vai spēļu atkarība attiecīgajā laikposmā patiešām bija nozīmīga problēma, kas varētu leģitimēt monopolu, un uz to balstītu lēmumu. Drīzāk ir tā, ka monopola patiesais mērķis nav cīņa pret noziedzību un spēlētāju aizsardzība, bet gan tikai valsts ieņēmumu maksimāla palielināšana, atbalstot vienu monopoluzņēmumu.
- 23 *Verwaltungsgerichtshof* patvaļīgi neievēro Savienības tiesības, kā tās saistošā veidā ir interpretējusi Tiesa, tādēļ uzdotajiem jautājumiem ir būtiska nozīme notiekošajā tiesvedībā, jo pretējā gadījumā pastāv risks, ka tiks panākts vēl viens Savienības tiesībām pretrunā esošs *GSpG* apstiprinājums. Veidu, kādā šī prettiesiskā prakse iekļaujas uzdoto jautājumu par reklāmu kontekstā, atspoguļo tas, ka attiecīgo augstāko tiesu spriedumi (it īpaši *VwGH* spriedums, 2016. gada 16. marts, Ro 2015/17/0022 un *VGH* spriedums, 2016. gada 15. oktobris, E 945/2015) nav balstīti uz neatkarīgu faktu konstatēšanu saistībā ar jautājumu par *GSpG* monopola sistēmas saderību ar Savienības tiesībām, un tādējādi tie, vienīgi faktu līmenī, jau *a priori* neko nevar sniegt Tiesas nesen no jauna (skat. spriedumu, C-464/15, *Admiral Casinos & Entertainment AG*) uzsvērto prasību precizēšanai, saskaņā ar kurām LESD 56. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka, izvērtējot ierobežojoša valsts tiesiskā regulējuma azartspēļu jomā samērīgumu, ir jāpamatojas ne tikai uz šī tiesiskā regulējuma mērķi tā pieņemšanas brīdī, bet arī uz minētā tiesiskā regulējuma sekām, kas novērtētas pēc tā pieņemšanas.
- 24 Turklāt licenču turētāju reklāmas iespējas vai azartspēļu reklāma Austrijā ir pretrunā Savienības tiesībām (atkārtota atsauce uz iepriekš minētajiem spriedumiem lietās *Ladbrokes*, *Stoß*, *Zeturf*, *Dickinger/Ömer* un *Stanleybet*).

- 25 Saskaņā ar *Verwaltungsgerichtshof* judikatūru (skat. spriedumu, 2018. gada 11. jūlijs, Ra 2018/17/0048) tas gan principā būtu pieņemami, ja licenču turētāji veic daļēji agresīvus reklāmas pasākumus. Taču tas tā ir tikai tad, ja attiecīgajai azartspēlei vai attiecīgajai azartspēļu jomai ir nepieciešama agresīva reklāma, lai nodrošinātu spēlētāju aizsardzību, it īpaši tad, ja reklāma ļauj spēlētājus novirzīt no nelikumīgās uz likumīgo jomu. Tā kā nav nekādu norāžu par nelikumīgiem piedāvājumiem saistībā ar loteriju produktiem vai kazino spēļu piedāvājumiem Austrijā, ir jāuzskata, ka šajā gadījumā attiecībā uz reklāmu ir jāpiemēro stingri kritēriji. Nevar pieļaut, ka agresīva reklāma, piemēram, loterijas biļetēm, tiek attaisnota ar iespējams lielu, nelikumīgu azartspēļu automātu piedāvājumu. Saskaņā ar *Verwaltungsgerichtshof* juridisko viedokli attiecīgi gan būtu pieņemami daļēji izmantot agresīvu reklāmu, bet Austrijā tikai automātu jomā. Taču ir tieši pretēji. Iesniegtie pielikumi norāda uz agresīvu un Tiesas judikatūras izpratnē aizliegtu reklāmu jomās, kuras iespējamais nelikumīgums Austrijā nemaz nav skāris. Jau šī iemesla dēļ Azartspēļu likumā nostiprinātais monopols ir nelikumīgs un tādēļ tiesību normām pakļautu personu nevar sodīt.
- 26 Ņemot vērā Tiesas 2019. gada 9. janvāra rīkojuma lietā *Fluctus un Fluentum*, C-444/18, 27. punktu, ir nepieciešama atbilde sniegšana uz jautājumiem, jo, lai gan Austrijas augstākās tiesas savos vadošajos spriedumos, kā iepriekš norādīts, ir konstatējušas, ka reklāma ir agresīva un ir vērsta uz to, lai piesaistītu jaunus spēlētājus, kas līdz šim nav spēlējuši, bet šo faktu ignorē tādējādi, ka tik un tā tiek konstatēta atbilstība Savienības tiesībām. Šī prakse, ko nepieļauj Savienības tiesības, ir tieši pretrunā Tiesas judikatūrai. Ir nepieciešams, ka uz uzdotajiem jautājumiem tiek sniegtas atbildes, jo bez jauna un skaidra Tiesas nolēmuma Austrijas tiesu prettiesiskā prakse netiks izbeigta.